

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Всеукраїнського круглого столу на тему:

**«ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ
ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»**

05 листопада 2024 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2024

«ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»: матеріали Всеукраїнського круглого столу присвячені Міжнародному дню боротьби з корупцією – м. Біла Церква: БНАУ, 2024. 48 с.

Матеріали електронного видання містять питання, що стосуються корупції, як економічного, політичного, та правового явища, та формування кримінально-правової політики у сфері запобігання корупції.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників круглого столу без літературного редагування.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

ЗМІСТ

Ковальчук І.В. РОЛЬ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	5
Сімакова С.І. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ. ПРИВАТНИЙ ІНТЕРЕС, ТА МЕТОДИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	7
Бровко Н.І. ГАРАНТІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ ЯК УМОВА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ.....	9
Андрущенко М.К. ПОНЯТТЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА УЧАСТЬ ГРОМАДЯН У ЗАПОБІГАННІ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	12
Малишко І.В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	14
Аргат Я.П. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РОЗКРАДАННЯ КОШТІВ ФІНАНСОВИМИ УСТАНОВАМИ	17
Тимощук О.Г. НОТАРІАЛЬНА ТАЄМНИЦЯ, ЯК МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ ВІД КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	19
Звонарьов О.Ю. ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	22
Клочко В.М. ДЕМОКРАТИЧНІ ТА АВТОРИТАРНІ ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	24
Самойлович А.А. ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	26
Терещук М.М. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ НА КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВУ ПОЛІТИКУ УКРАЇНИ	29
Макарчук В.В. МІЖНАРОДНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ	32
Обіюх Н.М. ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ.....	34

4) Міжнародне антикорупційне законодавство та Конвенція ООН проти корупції: до чого тут Україна? *Національне агентство з питань запобігання корупції*. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/mizhnarodne-antykorrupsiijne-zakonodavstvo-ta-konventsija-oon-proty-korrupsiyi-do-chogo-tut-ukrayina/> (дата звернення: 30.01.2025).

УДК 349.6

ОБІЮХ Н.М., к.ю.н, доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет,
м. Біла Церква, Україна*

ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В ЕКОЛОГІЧНІЙ СФЕРІ

В публікації розглянуто питання корупції в екологічній сфері, основні ознаки цього явища та окремі механізми запобігання корупції в сфері надрокористування та лісовій галузі.

Ключові слова: антикорупційна політика, екологічні дозволи, екологічний контроль.

За даними 2024 року визначено основні сфери корупції. Першою найбільш вираженою в корупції є митниця. Друге місце за поширеністю корупції займають постачальники послуг з газо-, електро-, водопостачання. Третє місце – правоохоронні органи, будівництво та земельні відносини [1].

В Україні питання корупції пов'язані з отриманням неправомірної вигоди, зловживанням службовим становищем та протиправним використанням службових повноважень посадовою особою. Це основні ознаки корупції, які призводять до вчинення кримінальних правопорушень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції».

На даний час корупція перестала бути звичайним явищем. В сучасних умовах корупція постає як синергія бізнесу та політичних структур, де кожна сторона отримує свої вигоди. Це впливає з теорії колективної дії. Дана теорія виходить за межі традиційних відносин «принципала-агента» і робить наголос на важливості таких чинників, як довіра і сприйняття людьми поведінки інших. Коли корупція стає соціальною нормою, кожен починає сприймати її як просто один із засобів досягнення результату [2, с. 15].

Корупція в екологічній сфері набуває багатьох різних форм, зокрема, хабарництва, незаконного привласнення природних ресурсів як об'єктів державної власності, зловживання службовим становищем. Головним чином корупція проявляється у сфері отримання екологічних дозволів, таких як дозволи на викиди, дозволи на використання окремих видів природних ресурсів (лісових, водних, корисних копалин тощо), при видачі документів з оцінки впливу на довкілля.

Поява корупції в екологічній сфері має декілька причини. По-перше, це бізнес інтереси у представників органів управління, які мають доступ до влади та хочуть отримати вигоду за свої «послуги». По-друге, це зацікавленість приватних осіб спростити процедуру видачі дозволів, які бувають досить тривалими та складними, особливо у сфері дозволів на використання надр, в галузі лісокористування, рибальства тощо.

Як свідчать джерела антикорупційної політики, найбільш корумпованою є видобувна та лісова галузі. Діяльність промислових видобувних галузей зосереджена на термінах і вартості концесії та піддається великій корупції. Видобування корисних копалин – це дорога галузь, яка приносить значні прибутки видобувних компаніям і державі. Тому отримання дозволів на використання надр створює ґрунт для корупційних проявів. І тільки суворий контроль та моніторинг за видачею дозволів може запобігти корупції. Має бути також серйозна перевірка учасників аукціонів, їхніх законних документів на здійснення надрокористування та прозорі правила участі в тендерах.

Досить серйозно в Україні стоїть питання корупції в лісовій галузі. Це незаконна вирубка лісів, коли порушуються правила видачі дозволів на здійснення рубки дерев. Не дотримуються екологічні норми лісозаготівлі. Протягом 2020-2022 років були гучні справи щодо незаконної санітарної рубки дерев в Українських Карпатах. У 2020 році проводились незаконні санітарні рубки на території Ясінянського та Брустурянського держлісгоспів. Питання санітарних вирубок дерев повинно строго стояти на контролі органів Державної екологічної інспекції.

Відповідно до чинного законодавства санітарні рубки можна проводити майже в усіх категоріях лісів, крім лісів, розташованих у межах заповідних територій із найбільш суворим режимом охорони. Отже, лісокористувачі проводять санітарні рубки там, де інші види рубок обмежені, зокрема в найбільш екологічно чутливих лісах та на заповідних територіях. Призначенням санітарних рубок є боротьба зі «шкідниками та хворобами лісу» або видалення ослаблених і хворих дерев до того, як вони почнуть втрачати свою якість і цінність. Це суворо регламентований процес, який потребує численних погоджень від різних органів [3, с. 49].

Питання корупції у сфері екологічних процедур поки що залишається не врегульованим. Оскільки потрібно впроваджувати прозорі механізми отримання дозволів на використання природних ресурсів, що мають включати перевірку антикорупційними органами процедури видачі дозволів, таких як тендерів (аукціонів), концесій, дозволів на викиди тощо.

Список використаних джерел

1. Бізнес проявив рекордну активність у повідомленні про корупцію минулого року: результати опитування // Національне агентство з питань

запобігання корупції: офіційний веб-сайт URL:
<https://nazk.gov.ua/uk/novyny/biznes-proyavyv-rekordnu-aktyvnist-u-povidomlenni-pro-koruptsiyu-mynulogo-roku-rezultaty-opytuvannya/>

2. Навчальні інструменти для викладачів і фахівців. Серія модулів із протидії корупції // Global Resource for Anti-Corruption Education and Youth Empowerment. URL:

https://grace.unodc.org/grace/uploads/documents/academics/ukrainian/UA_Anti-Corruption_Module_4_Public_Sector_Corruption.pdf

3.Гриник Є., Білецький А. (2023) Як корупція загрожує лісам України : типологія та аналіз кейсів корупції і незаконних рубок. URL:
https://baselgovernance.org/sites/default/files/2023-04/deep_dive_ukraine_ua.pdf

УДК 343

ЛОМАКІНА І.Ю., к.ю.н., доцент

*Білоцерківський національний аграрний університет,
 м. Біла Церква, Україна*

КОРУПЦІЯ ЯК ІСТОРИЧНЕ ЯВИЩЕ

Історичне коріння такого соціального явища як корупція бере свій початок ще у Стародавньому світі. Протидія цій крайній формі прояву корупції стає найважливішим напрямом формування сталого розвитку системи соціального управління. Держава і суспільство у міру свого розвитку з урахуванням багатьох факторів об'єктивного та суб'єктивного характеру формує засоби протидії корупції та апробує їх на різних рівнях еволюції людини.

Ключові слова: корупція, боротьба, хабарництво, частка, державне управління, держава, соціальне явище, протидія.

Історичне коріння такого соціального явища як корупція бере свій початок ще у Стародавньому світі. Корупційні прояви зафіксовано в архівних документах Стародавньої Греції IV-V ст. до н. е.: спочатку вони мали здебільшого побутовий характер і проявлялися у формі «псування їжі та питної води», а пізніше до них стали відносити аморальні вчинки (розбещеність, розпусність молоді), а також окремі суспільні правопорушення, які каралися в судовому порядку. Використання терміну «корупція» стосовно політики приписується давньогрецькому вченому, мислителю Аристотелю, який визначав тиранію як неправильну, зіпсовану (корумповану) форму монархії.

Корупція (від лат. corruptio - псування, підкуп), злочин, який полягає у прямому використанні посадовцем прав, наданих йому за посадою, з метою особистого збагачення. Корупцією називають також підкуп посадових осіб, їхню продажність. а. зловживання службовим становищем, дача хабара, отримання хабара, зловживання повноваженнями, комерційний підкуп чи інше незаконне